

Maanteeamet

29.04.2011

Liiklusohutuse seisukohast olulisemad või senisest selgemini väljendatud liiklusreeglitiku muudatused ja täiendused 1.07.2011 jõustavas liiklusseaduses

(punktide juurde on lisatud viide konkreetsele liiklusseaduse sättele, millele lahtikirjutatud ja kommenteeritud reegel toetub. Punktide sõnastus on paljudel juhtudel esitatud juriidilisest sõnastusest lihtsamal keeles. Valikuliselt on kollasel taustal toodud esile 15 uut liiklusreeglit).

Kasutatud lühendid: LS – liiklusseadus

LSMS – Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus

Üldised nõuded mootorsõiduki juhile

- **Juhil on keelatud kasutada telefoni ilma käsi vabaks jätva vahendita ning sõiduki liikumise ajal hoida telefoni käes.** (LS § 33 lg 11 p 1) *Kommentaar: kehtiva reeglilikuga võrreldes laieneb telefoni kasutamise keeld ka asulaväliste teede teele. Samuti keelab liiklusseadus kõik teised juhtimist häirivad ja liiklusohutust vähendavad tegevused. Mobiiltelefoni kasutamist on eraldi rõhutatud kui üht sagedasemini eettulevat liiklusohutlikku tegevust sõiduki juhtimise ajal. Soovitav on telefonivestluse ajaks sõiduk sobivas kohas ohutult peatada, sest vestlus telefonis viib tahes-tahtmata tähelepanu liiklusest eemale.*
- **B-, C-, D- ja T-kategooria mootorsõiduki juht peab halva nähtavuse korral ja pimedal ajal asulavälisel teel hädapeatamise korral autost või traktorist sõiduteele väljumisel ja sõiduteel viibimisel kandma (standardile EVS-EN471 vastavat 2-klassi) ohutusvesti.** (LS § 33 lg 7), (LS § 11 lg 2), (LS § 2 p 48) *Kommentaar: pimedal ajal või halva nähtavuse korral on sõiduteele astunud auto- või traktorijuht tavaliselt teistele juhtidele halvasti märgatav ja ainult jalakäijahelkurist jääb väheseks. Liiklusõnnetuste statistikas on näiteks ka selliseid juhtumeid, kus juht on oma kehaga varjanud sõiduki tagatud ja seetõttu sattunud liiklusõnnetusse. Seega on ohutusvesti kasutamine juhi ohutuse huvides. Ohutusvest on Euroopa Liidu direktiivi kohaselt isikukaitsevahend, mille turvalisusnõuded on kehtestatud vastava standardiga. Nõuetele vastava ohutusvesti tunneb ära sellel oleva märgistuse CE EN471 ja klassi 2 näitava numbri järgi.*
- Liiklusseaduses on täpsustatud tulede kasutamist käsitlevat peatükki. Ohutuse seisukohast puudutavad olulisemad muudatused tulede kasutamist seisval sõidukil pimedal ajal.
  - Asulavälisel teel tuleb halva nähtavuse korral või pimedal ajal valgustamata teel peatatud või pargitud mootorsõidukil ja selle haagisel lisaks ääre- ja numbrituledele kasutada ka ohutulesid. (LS § 40 lg 4)
  - Halva nähtavuse korral või pimedal ajal valgustamata asulavälisel teel peatatud või pargitud sõidukil ei tohi põleda lähi-, kaug- ega udutuled. (LS § 40 lg 5)
  - Asulateel pargitud sõidukil ei tohi põleda lähi-, kaug- ega udutuled. Asulatee vasakul teepoolel peatatud sõidukil ei tohi põleda ka lähituled. (LS § 40 lg 5)

Kommentaar: tulede kasutamine erinevate liiklustingimuste puhul on liikluseaduses täpsustatud ja senisest oluliselt arusaadavamalt välja toodud, kuna sõidutulede kasutamine pimedal ajal seisval sõidukil võib osutada teisi liiklejaid eksitavaks ning ohtlikuks.

- Asulasisesel teel peab aeg, mis kulub üksteise järel liikuvate sõidukite vahelise pikivahe läbimiseks, olema normaalingimustel vähemalt kaks sekundit ja asulavälisel teel vähemalt kolm sekundit. See nõue ei kehti, kui väljutakse möödasõiduks oma sõidurajalt ja sellest on suunatulega märku antud. (LS § 46 lg 2) *Kommentaar: õige pikivahe hoidmine on sõidukijuhtidele senisest lihtsamini jälgitavaks muudetud. Kuival ja karedal teel on piisav pikivahe asulas 2 sekundit ja väljaspool asulat 3 sekundit. Liikuvate sõidukite vahemaad sekundites on võimalik hinnata, vahemaad meetrites aga oluliselt raskem. Pikivahe vähendamine on lubatud ainult möödasõidu alustamisel, mitte selle ootel eessõitja järel sõites.*

Lisaks eelnenud punktidele on oluline teada:

- Muutunud on möödasõidumanöövri tähendus. Möödasõit on ühest või mitmest sõitvast sõidukist ettejäudmine oma sõidurajalt välja sõites. (LS § 2 p 44) *Kommentaar: seega on möödasõit manööver, mis võib toimuda ka pärisuunavööndist väljumata.*
- **Eesliikuvast sõidukist tohib juht mööda sõita vasakult.** Erandiks on möödasõit vasak- või tagasipööret sooritavast sõidukist. (LS § 51 lg 1) *Kommentaar: ümberreastumisel parempoolsele rajale ei tohi ette jõuda seni eesliikunud sõidukist, sest see oleks möödasõit paremalt, mis pole lubatud. Nõue on lisatud, vähendamaks ühtlases liiklusvoolus sõelumist ja agressiivset sõiduviisi.*
- Üherajaliselt teelt mitmerajalisele teele sõitmisel peab juht andma teed mitmerajalisel teel sõitvale juhile. (LS § 57 lg 4) *Kommentaar: liikluskorraldusvahenditega on teendamise korda võimalik muuta, seega sõidu eesõigust määravate liikluskorraldusvahendite olemasolul peab juht neist lähtuma. Ristmiku definitsioonist tulenevalt üherajalise tee lõikumist teega ristmikuks ei loeta. (LS § 2 p 68)*
- Asulateel, kus suurim lubatud kiirus on kuni 50 kilomeetrit tunnis, peab juht andma teed tähistatud peatusest välja sõitvale D-kategooria ühissõidukile. (LS § 37 lg 2) *Kommentaar: erinevalt kehtivast reeglistikust teendamise nõue ei kehti asulateel, kus lubatud suurim kiirus on suurem kui 50 km/h.*
- Vastassuunast läheneva sõiduki juht peab andma teed trammiteel vasakpöötavale sõidukijuhile, kui sõiduk takistab trammiliiklust. (LS § 45 lg 9) *Kommentaar: nõue on lisatud, võimaldamaks trammiliiklust takistamata vasakpöörde sooritamist.*
- Ajutise (kollast värvi) ja alalise teekattemärgise nõuete vastuolu korral tuleb juhinduda ajutise teekattemärgise nõudest (LS § 14 lg 4) *Kommentaar: kollast märgist kasutatakse tavaliselt remonditöödest tingitud liikluskorralduste muudatustel juhtidele ohutute sõidutrajektooride etteandmiseks, mis tulenevalt ehitustööde korraldusest on erinevad senikehtinud sõiduradade valgete märgisjoontega etteantud sõidutrajektooridest.*
- Nii teel kui väljaspool teed mootorsõidukit juhtides ei tohi juhi ühes grammis veres olla alkoholi 0,20 milligrammi või rohkem või ühes liitris väljahingatavas õhus 0,10 milligrammi või rohkem ning sõiduki juht ei tohi olla joobeseisundis (LS § 69), (LSMS § 1 p 1) *Kommentaar: Liikluseaduse muutmise seadusega laiendati alkoholi, narkootiliste ja muude*

psühhotroopsete ainete mõju all sõidukijuhtimise keeldu ka mootorsõiduki juhtimisele väljaspool teed.

Nõuded mootorsõiduki juhile vähekaitstud liiklejate (jalakäijad, jalgratturid, pisimopeedijuhid, tasakaaluliikurijuhid, lapsed) ohutuse tagamisel

- Pööret sooritav sõidukijuht peab lisaks jalakäijale andma teed ka jalgratturile, tasakaaluliikuri juhile ning pisimopeedi- ja mopeedijuhile, kes ületavad sõiduteed, millele juht pöörab, kui teeandmise kohustus ei ole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti (LS § 17 lg 5 p 2) *Tee andmise nõue pöörde lõpus on analoogne varemkehtinud, jalakäijale tee andmise üldise kohustusega.*
- Jalgratturile ja tasakaaluliikuri juhile tuleb pööret sooritades anda teed ka juhul, kui nad ületavad sõiduteed mõõda ülekäigurada. *Kommentaar: nõue tuleneb ülekäiguraja definitsioonist (LS § 2 p 100).*
- Juht peab sõitma piisavalt väikese kiirusega ja vajaduse korral seisma jääma, kui ta möödub:
  - 1) teel või tee läheduses olevast lapsest;
  - 2) teel olevast lastebussist, millel on sisselülitatud ohutuled;
  - 3) valge kepiga või juhtkoeraga pimedast jalakäijast;
  - 4) jalakäijast, kellest on näha, et puude või haiguse tõttu on tema liikumine takistatud või häiritud. (LS § 50 lg 4 p 1-4)

Kommentaar: nõue ohutu sõidukiiruse valikuks, vajadusel kuni seisma jäämiseni on lisatud, tagamaks vähekaitstud liiklejate ohutust neist möödumisel.

Lisaks eelnenud punktidele on oluline teada:

- Reguleerimata ülekäigurajale lähenedes peab juht sõitma sellise kiirusega, mis on piisavalt väike, et mitte ohustada jalakäijat, kes on astunud või astumas ülekäigurajale. Vajaduse korral peab juht seisma jääma, et võimaldada jalakäijal sõiduteed ületada. (LS § 35 lg 4) *Kommentaar: nõuet on kehtiva reeglustikuga võrreldes täpsustatud. Kuivõrd ülekäigurada on nüüd sõidukite liikluseks ette nähtud tee (sõidutee, jalgrattatee või trammitee) osa ja kõnniteele see ei laiene, siis tuleb olla tähelepanelik eelkõige nende jalakäijate suhtes, kes on sõidutee ületamiseks kõnniteelt ülekäigurajale astumas või astunud. (LS § 2 p 100) Sõna „astumas“ tähendab jalakäija poolt oma tegevuse või hoiakuga väljendatud soovi sõiduteed ületada – näiteks kui jalakäija seisab kõnniteel sõidutee ääres ja ootab sõidutee ületamise võimalust või kui jalakäija liigub kõnniteel ülekäiguraja suunas ilmselge sooviga sõidutee ületada. Autojuht peab olema ülekäigurajale lähenedes tähelepanelik, suutma märgata sõidutee ületamise sooviga jalakäijat ja kiirust vähendada või peatudes talle teed andma.*
- Sõidutee- ja jalgrattarajapoolne uks ei tohi olla avatud kauem, kui see on vajalik sõitjate sisenemiseks või väljumiseks. (LS § 29 lg 2) *Kommentaar: kuna sõidutee- ja jalgrattarajapoolne uks on teisi liiklejaid takistav ja ohustav, siis saab sellist ust hoida avatuna võimalikult lühiajaliselt – ainult sõitjate sisenemiseks või väljumiseks.*
- Nähes teel või tee ääres seisvat bussi, millel on lasterühma tunnusmärk ja põlevad ohutuled, peab juht olema eriti tähelepanelik ja sõitma kiirusega, mis võimaldab ohtu vältida. (LS § 36 lg 5) *Kommentaar: Nõue on lisatud, tagamaks bussi juures olevate või sõiduteed ületama*

asuvate laste ohutust. Lasterühma tunnismärgiga ja põlevate ohutuledega bussi juures võivad lapsed suhteliselt ootamatult sõiduteele ilmuda, seetõttu on vajalik olla eriti tähelepanelik ja juht peab sõitma piisavalt väikese kiirusega ning vajaduse korral seisma jääma.

- Sõidukijuht peab andma teed sõiduteed ületavatele lastele lasterühma saatja märguandel. (LS § 36 lg 5) *Kommentaar: lasterühma saatja on eristatav talle ettenähtud märguriietuse või ohutusvesti kasutamise järgi. (LS § 9 lg 1 ja 2)*
- Vastavusse viidult Viini Teeliikluse Konventsiooni Euroopa Kokkuleppega tohib laps õuealal mängida kogu selle ulatuses. (LS § 64 lg 1) *Kommentaar: sõidukijuht peab õuealal liigeldes seetõttu eriti tähelepanelik ja ettevaatlik olema.*
- Kõnniteel võib juht peatada sõiduki veose laadimiseks, kuid mitte lähemal kui 15 meetrit ühissõidukite peatuskohast ning jättes jalakäijale vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriba. (LS § 20 lg 6) *Kommentaar: Liiklusseadust on täpsustatud veose laadimist käsitleva sättega, mille eesmärk on jalakäijate ohutuse kindlustamiseks tagada neile vähemalt 1,5 m laiune liikumisruum.*

Nõuded sõiduki turvavarustuse (turvavööd, peatoed, lapse turvavarustus) kasutamisele

- Sõiduauto juhil ja kõigil sõitjatel nii esi- kui tagaistmel on kohustus kinnitada turvavöö. Nõue laieneb kehtiva reeglistikuga võrreldes ka taksojuhile ja takso tagaistmel sõitjatele ning sõiduõpetajatele. Turvavöö saab olla lahti vaid veekogule rajatud jääteel sõites ning erandina, kui tööülesande täitmine on seotud peatustega, mille vahemaa ei ületa 100 meetrit või kui isikul on kaasas arsti kirjalik otsus temal turvavöö kasutamise vastunäidustuse kohta. (LS § 33 lg 3 ja 6), (LS § 30 lg 1 ja 2)
- Täiendav ja täpsustav reeglistik on lapse ohutu sõidutamise eesmärgil kehtestatud lapse turvavarustuse kasutamisele autos. Eraldi nõuded on kehtestatud lapse sõidutamise kohta.
  - Seljaga sõidusuunas paigaldatud turvavarustust ei tohi lapse sõidutamisel kasutada istekohal, mis on varustatud rakendusvalmis esiturvapadjaga. (LS § 36 lg 6) *Kommentaar: see nõue kehtib kõigis sõidukites. Rakendusvalmis turvapadjaga istekohale seljaga sõidusuunas paigaldatud turvavarustuses istuva lapse vigastused turvapadja avamisel võivad osutada fataalseteks.*
  - Kui laste sõidutamisel sõiduauto tagaistmel kahe lapse turvavarustuse tõttu keskmise turvaseadme paigaldamine ei ole võimalik, tuleb vähemalt kolmeaastase lapse kinnitamiseks keskmisel istekohal kasutada vähemalt täiskasvanu turvavöö võõrihma. (LS § 36 lg 8) *Kommentaar: See nõue annab lapse sõidutamisel võimaluse erandina kasutada vaid auto kolmepunktiturvavöö horisontaalset osa, kui laps oma kasvult on diagonaalrihma nõuetekohase kinnitamise jaoks veel liiga väike. Turvavöö diagonaalrihm võib sel juhul kulgeda lapse selja tagant. Tuleb siiski rõhutada, et selline erandina lubatud lahendus ei paku lapsele vastava turvaseadme abil saavutatud kaitset.*
  - Ühegi auto esiistmel ei tohi last süles hoides sõidutada. Last ei tohi süles sõidutada ka sõiduauto tagaistmel. Muu auto (välja arvatud sõiduauto) tagaistmel tohib täiskasvanud sõitjal süles olla üks alla 12-aastane laps tingimusel, et last süles hoidev

sõitja on turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud ja kõik autos olevad istekohad on hõivatud. (LS § 36 lg 7) Erandina tohib bussi ja trolli istmel, välja arvatud selle esiistmel, täiskasvanud sõitjal süles olla üks alla seitsmeaastane laps. (LSMS § 1 p 6) *Kommentaar: bussis ja trollis (va selle esiistmel) tohib alla 7-aastast last süles sõidutada ka turvavööd kinnitamata, kui sõiduki istekoht pole turvavööga varustatud. Eraldi reeglistik puudutab lapse sõidutamise tingimusi takso tagaistmel.*

- Takso tagaistmel alla kolmeaastase lapse sõidutamisel ei ole lapse turvavarustuse kasutamine kohustuslik. Alla kolmeaastast last tohib takso tagaistmel sõidutada täiskasvanud sõitja süles tingimusel, et last süles hoidev sõitja on turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud ja tema süles on üks laps. (LS § 36 lg 9)
- Vanemate kui kolmeaastaste laste sõidutamisel takso tagaistmel tuleb vähemalt üks laps kinnitada turvavöö padja ja sõltuvalt lapse kasvust kas täiskasvanu turvavöö või ainult selle vöörihmaga või muu nõuetekohase turvavarustusega. Ülejäänud laste sõidutamisel takso tagaistmel tuleb kasutada vähemalt täiskasvanu turvavöö vöörihma. (LS § 36 lg 9)

Kokkuvõtte lapse sõidutamist käsitleva osa kohta: ühegi auto esiistmel ning sõiduauto tagaistmel ei tohi last süles sõidutada. Ainuke sõiduauto tagaistmet puudutav erand on alla kolmeaastase lapse sõidutamine takso tagaistmel täiskasvanud sõitja süles tingimusel, et last süles hoidev sõitja on turvavööga nõuetekohaselt kinnitatud ja tema süles on üks laps. Vanemate laste sõidutamisel takso tagaistmel tuleb kasutada vähemalt ühte turvavöö patja ja täiskasvanu turvavööd või selle vöörihma. Täiskasvanu turvavöö vöörihma tuleb kasutada ka vähemalt kolmeaastase lapse sõidutamisel sõiduauto tagaistme keskmisel istekohal, kui kahe lapse turvaistmes sõidutamisel kolmas turvaseade sinna ei mahu. Samas tuleb arvestada, et selline lahendus pakub lapsele väiksemat kaitset kui nõuetekohane turvaseade. Seljaga sõidusuunas ei tohi last sõidutada ühegi auto sellisel istekohal, mis on varustatud rakendusvalmis esiturvapadjaga (airbag).

- Juht on kohustatud enne sõidu alustamist veenduma, et temal ja sõitjatel on peatoed reguleeritud selliselt, et need toetaks pead kuklast, ja mitte sõidutama sõitjat, kes pole seda nõuet täitnud, kui sõidukis peavad peatoed olema. (LS § 33 lg 7), (LS § 30 lg 3) *Kommentaar: peatugedest on abi ainult siis, kui need on õigesti reguleeritud. Peatugi peab toetama kukalt. Kui peatugi paikneb näiteks kaela kõrgusel, siis on liiklusõnnetuse korral vigastused vältimatud.*

Nõuded jalakäijale

- Halva nähtavuse korral või pimedal ajal liigeldes peab jalakäija kandma (standardile EVS-EN13356 vastavat) helkurit või kasutama valgusallikat. (LS § 22 lg 8), (LS § 11 lg 4) *Kommentaar: kui senikehtinud nõue kohustas helkurit kandma vaid kõnniteeta ja valgustamata teel liikudes (tingimused, mis vastasid enamjaolt maantee liikluskeskkonnale), siis uus liikluseadus näeb ette pimedal ajal liigeldes üldist helkuri kandmise kohustust. Seega, helkurit tuleb pimedal ajal kanda ka asulas. Jalakäijahelkur on Euroopa Liidu direktiivi kohaselt isikukaitsevahend, mille turvalisusnõuded on kehtestatud vastava standardiga. Nõuetekohasel helkuril või selle pakendil peab olema tähistus CE EN13356. Korralik helkur on*

hästi märgatav lähitulede valgusvihus vähemalt 150m ja kaugtulede valgusvihus vähemalt 300m kauguselt. (LS § 2 p 11)

- **Rula, rulluiske või -suuski, tõukeratast või -kelku või muid sellesarnaseid vahendeid kasutav jalakäija peab sõidutee ületama jalakäija tavakiirusega. (LS § 25 lg 1)** *Kommentaar: nõue on lisatud, suurendamaks kiirelt liikumise abivahendeid kasutava jalakäija ohutust ja tagamaks tema õigeaegset märkamist sõidukijuhi poolt. Jalakäija tavakiirus on orienteeruvalt 3-7km/h (0,8-1,9m/s).*
- Liiklusseadusesse uue mõistena toodud ülekäigukohal sõiduteed ületades ei ole jalakäijal sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalakäija ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. Ülekäigukoht on sõidutee, jalgrattatee või trammittee ületamiseks jalakäijale ettenähtud, arusaadavalt rajatud ja asjakohaselt tähistatud teeosa. (LS § 2 p 99) *Kommentaar: ülekäigukoht on erinevate liikluskorralduslike ja ehituslike lahenduste (ohutussaar, valgustus, kiiruspiirang, paremini tagatud nähtavus jne.) abil jalakäijale sõidutee ohutuks ületamiseks rajatud teeosa. Ülekäigukoht erineb ülekäigurajast selles mõttes, et ülekäigukohal sõiduteed ületavale jalakäijale puudub sõidukijuhil kohustus teed anda. Ülekäigukohal puudub ka ülekäigurajale vastav märgistus. Jalakäija tunneb ülekäigukoha ära selleni viivate ja teisel pool sõiduteed jätkuvate jalakäijaliikluseks ettenähtud teede (kõnnitee, jalgte, jalgratta- ja jalgte) järgi.*
- Kui jalakäija sõiduteel olles süttib jalakäijale foori keelav tuli, peab jalakäija sõltuvalt oma asukohast sõiduteel jätkama liikumist kuni lähima ohutussaareni või selle puudumisel viima sõidutee ületamise lõpule. (LS § 25 lg 5) *Kommentaar: nõue on lisatud, vältimaks jalakäija jaoks tekkivat ohtlikku olukorda, kus jalakäija peaks foori lubavat tuld ootama jääma suunavööndite eraldusjoonel.*
- Kui liiklustihedus võimaldab, tohib jalakäija liikuda ka jalgrattateel, takistamata jalgratta-, tasakaaluliikuri, mopeedi- ja pisimopeediliiklust, ning jalgratta- ja jalgte jalgratturile ettenähtud osal, takistamata jalgrattaliiklust. (LS § 22 lg 2) *Kommentaar: see säte on lisatud, pidades esmajoones silmas kiiresti liikuvate (rulluiske või -suuski kasutavate) jalakäijate liiklemise ohutust ja mugavust.*
- Jalgratast, tasakaaluliikurit, pisimopeedi, mopeedi või mootorratast käekõrval lükkav jalakäija peab liikuma sõidutee pärisuuna ääre lähedal, võimaluse korral väljaspool sõiduteed. (LS § 22 lg 5) *Kommentaar: oluline on tähele panna, et erinevalt maanteel selle vasakus ääres liikumise üldisest nõudest peab sõidukit käekõrval lükkav jalakäija liikuma sõidutee paremas ääres. Seda esmajoones põhjusel, et sõidukitel olevad valgustuseadmed ei eksitaks teisi juhte.*

Nõuded jalgratturile, pisimopeedi ja tasakaaluliikuri (segway) juhile

- **Alla 16-aastased lapsed peavad teel jalgrattaga ja pisimopeediga sõites kandma kinnirihmatud (standardile EVS-EN1078 vastavat) jalgratturikiivrit. Kiivrit peab kandma nii juht kui sõitja. (LS § 31 lg 1), (LS § 30 lg 6), (LS § 11 lg 3)** *Kommentaar: Selle nõude eesmärk on vähendada jalgratta ja pisimopeediga sõitjate peavigastusi. Nõue kanda kiivrit kehtib nii sõiduteel jalgratast juhtivatele kui ka jalgrattateel, jalgratta- ja jalgteel ning jalgteel ja kõnniteel jalgratast juhtivate lastele, samuti peab sobiv kiiver olema näiteks jalgrattaistmel või -haagises sõidutatavatel väikelastel. Jalgratturikiiver on Euroopa Liidu direktiivi kohaselt*

isikukaitsevahend, mille turvalisusnõuded on kehtestatud vastava standardiga. Nõuetele vastava jalgratturi kiirviiride tunneb ära sellel oleva märgistuse CE EN1078 järgi. Pisimopeed on vähemalt kahe rattaline sõiduk, mille suurim kasulik võimsus sise põlemismootori korral või mille suurim püsi-nimivõimsus elektrimootori korral ei ületa ühte kilovatti ja valmistajakiirus ei ületa 25 kilomeetrit tunnis).

- Sõiduteega lõikumise kohale mööda jalgratta ja pisimopeediga liiklemiseks ettenähtud teed lähenev jalgrattur ja pisimopeedijuht peavad vähendama kiirust ning ületama sõidutee jalakäija tavakiirusega. (LS § 31 lg 9) *Kommentaar: see nõue on otseses seoses liiklusohutuse suurendamise taotlusega, tagamaks, et autojuht jõuaks teede lõikumiskohale lähenevat kahe rattalist sõidukit õigeaegselt märgata ning kui liikluskord seda ette näeb - talle teed anda. Paremini on tagatud ka samaaegselt sõiduteed ületavate jalakäijate ohutus. Jalakäija tavakiirus on orienteeruvalt 3-7km/h.*
- Ülekäigurajal võib sõidutee ületada jalgrattaga sõites, kuid reguleerimata ülekäigurajal sõites teed ületaval jalgratturil ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalgrattur ületab ülekäigurajal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. (LS § 2 p 100) *Kommentaar: reguleerimata ülekäigurajal sõidutee sõites ületamise lubamine on seotud sujuvama ja mugavama liikumisvõimaluse loomisega jalgratturile – et ei peaks sõidutee ja jalgrattateede lõikumise kohas igakordselt sadulast maha tulema ja ületama sõiduteed jalgrattast käekõrval lükates. Asulates on ratturi marsruudile jäävaid sõidutee ületuskohti tihedalt ning sageli on need ka tähistatud reguleerimata ülekäiguraja märgistusega. Kuid see reegel välistab sõidutee ületamist jalgrattalt maha tulles, jalakäijana (näiteks, kui tuleb ületada suure liiklussagedusega või suure sõiduradade arvuga sõiduteed). Jalakäijana on sõidutee ületamine üldjuhul ohutum ning reguleerimata ülekäigurajal on autojuhil kohustus jalakäijale teed anda.*
- Ülekäigukohal võib sõidutee ületada jalgrattaga sõites, kuid ülekäigukohal sõites teed ületaval jalgratturil ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust, välja arvatud juhul, kui jalgrattur ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab. (LS § 2 p 99) *Kommentaar: ülekäigukohal kehtib jalgratturile ülekäiguraja ületamisega sarnane liiklusreeglistik. Ülekäigukoha olemust on kirjeldatud jalakäija liiklusreeglite juures.*
- Jalakäija vahetus läheduses tohib jalgrattaga sõita jalakäija tavakiirusega. (LS § 31 lg 5)
- Kõnniteel ja kergliiklusteel sõites ning ülekäigurajal ja ülekäigukohal sõiduteed (sõites) ületades ei tohi jalgrattur ohustada jalakäijat. (LS § 31 lg 5)
- Jalgrattaga ja pisimopeediga neile liiklemiseks ettenähtud teel sõites peavad nende juhid andma teed trammi- või bussipeatuses ühissõidukile minevale või sellelt tulevale jalakäijale. (LS § 32 lg 4) *Kommentaar: olukorras, kus trammi- või bussipeatuses seisvale ühissõidukile mineva või sellelt tuleva jalakäija teed lõikuvad jalgratturi ja pisimopeedijuhiga, antakse eelis jalakäijale liiklusohutuse ja ühissõidukite liikluse eelise tagamiseks.*
- Jalgrattal ja pisimopeedil peab põlema pimedal ajal või halva nähtavuse korral sõites eesvalge ja taga punane tuli. (LS § 87 lg 3) *Kommentaar: varasem liiklusreeglistik lubas punase tule asemel kasutada ka ainult punast helkurit. Kuid punase tule kasutamisel taga on jalgrattur pimedal ajal või halva nähtavuse korral oluliselt paremini nähtav, mis vähendab talle otsasõidu ohtu. Seetõttu on kehtestatud ka punase tule kohustusliku kasutamise nõue pimedal ajal sõites.*

Ülaloodud 8 punktis esitatud nõuded kehtivad ka tasakaaluliikuri juhile. Tasakaaluliikur on ühe inimese vedamiseks mõeldud elektri jõul liikuv isetasakaalustuv kahe rattaline üheteljeline sõiduk. (LS § 2 p 80) *Kommentaar: tasakaaluliikur on siiani laiemalt tuntud „segway“ nimetust kandva sõidukina.*

- Kõnniteel tohib jalgrattaga sõita alla 13-aastane jalgrattur ja tema kuni kaks saatjat ning väikelast rattatoolis sõidutav jalgrattur. Samuti jalgrattur, kui sõiduteel sõitmine tee seisukorra tõttu on oluliselt raskendatud. (LS § 32 lg 1 p 1) *Kommentaar: kõnniteel sõitmist lubavat vanusepiirangut on laste ohutust silmas pidades tõstetud. Senise alla 10-aastase jalgratturi asemel on lubatud kõnniteele alla 13-aastane jalgrattur ja lisaks kaks tema saatjat jalgratastel. Ka väikelast rattatoolis sõidutav jalgrattur võib sõita kõnniteel. Muudatuse tingis jalgrattaliikluseks ette nähtud teede vähesus ja samas autoliikluse intensiivsuse kasv, mis raskendab noorte jalgratturite liiklemistingimusi ja vähendab jalgratturite turvalisust. Kõnniteel võib jalgrattur sõita ka siis, kui sõidutee halb seisund (augud, ebatasasused, jääkonarused jms) oluliselt raskendavad sõidutee kasutamist.*
- Sõiduteel peab jalgratta ja pisimopeediga sõitma võimalikult selle parema ääre lähedal. Erandiks on vaid ümberpaiknemine vasak- või tagasipöörde sooritamiseks. (LS § 31 lg 2) *Kommentaar: see nõue eeldab ühtlasi, et sõidetakse ühes reas üksteise järel.*

Lisaks eelnenud punktidele on jalgratta, pisimopeedi või tasakaaluliikuriga liigeldes oluline teada:

- Jalgratta ja pisimopeediga võib sõita sõiduteel ka neile sõidukitele liiklemiseks ette nähtud eraldi asetatava tee olemasolul. (LS § 31 lg 2) *Kommentaar: uues liikluseaduses jalgrattateed ning jalgratta- ja jalgteed kohustusliku kasutamise nõuet küll ei ole, kuid jalgrattur peaks oma ohutusest lähtuvalt kaaluma, kas nende kasutamine poleks siiski eelistatum. Muudatuse tingis asjaolu, et kohati esineb olukordi, kus rattateed ei ole sõidetav, aga jalgratturil oli kohustus sõita just seal.*
- Jalgratturid ja pisimopeedijuhid võivad mööduda seisvast või aeglaselt liikuvast sõidukist paremalt, kui selleks on piisavalt ruumi ja selle sõiduki juht ei ole andnud märku parempöördeks. (LS § 31 lg 8) *Kommentaar: selle reeglina on hõlbustatud seisvatest või aeglaselt liikuvatest sõidukitest möödumist. Kuid see eeldab ühtlasi, et jalgrattur või pisimopeedijuht on veendunud paremalt möödumise ohutuses.*
- Seadusliku esindaja või viimase nõusolekul muu täiskasvanud isiku vahetu järelevalve all võib sõiduteel jalgratast juhtida vähemalt 8-aastane isik. (LS § 148 lg 1) *Kommentaar: liikluseadust täiendatud sättega, mis lubab lapsevanema järelevalve all sõiduteel jalgratast juhtida vähemalt 8-aastaselt lapsel. Sel juhul ei ole lapsel juhiluba nõutav, kuid lapsevanem peab oskama valida ohutuks rattasõiduks sobiva liikluskeskkonna ning vastutab ka lapse ohutuse ja liikluses õige käitumise eest.*
- Pisimopeedi võib juhtida vähemalt 14-aastane isik. 14- ja 15-aastaselt pisimopeedijuhil peab olema kaasas jalgratturi juhiluba. (LS § 148 lg 2) *Kommentaar: ka pisimopeedijuhil koolituse ja eksamineerimise nõuded on samalaadsed jalgratturi ohutuks liiklemiseks ettevalmistusega.*
- Pisimopeedijuht ei tohi sõita kiiremini kui 25 kilomeetrit tunnis ning tasakaaluliikuri juht kiiremini kui 20 kilomeetrit tunnis. (LS § 15 lg 1 p 11-12)
- Jalakäijafoor reguleerib lisaks jalakäijate ja tasakaaluliikuri juhtide liiklusele ka jalgratturite liiklust, kui jalgratta- ja jalgteel ei ole kasutatud jalgrattafoori. (LS § 7 lg 9)

- Tasakaaluliikuriga võib sõita kõnniteel, jalgteel, jalgratta- ja jalgteel, jalgrattateel ja jalgrattarajal. (LS § 31 lg 3)

Nõuded mopeedijuhile

- Uue liikluseaduse kohaselt on mopeed mootorsõiduk. (LS § 2 p 42) Mopeed peab olema kehtestatud korras registreeritud ning sellel peavad olema riiklikud registreerimismärgid. Samuti peab mopeed vastama kehtestatud tehnonõuetele. (LS § 76 lg 1), (LS § 73 lg 1) *Kommentaar: mopeedidele laieneb ka kohustuslik liikluskindlustus. Enne seaduse jõustumist kasutusel olnud mopeedid peavad olema registreeritud ühe aasta jooksul liikluseaduse jõustumisest arvates. Mopeed ja mopeediga võrdsustatud sõiduk ei pea olema registreeritud, kui mopeedijuhi alaline elukoht ei ole Eestis.*
- Mopeedijuhid peavad olema läbinud mootorsõidukijuhi koolitaja poolt läbi viidud, vastava õppekava kohase liiklusohutuslase koolituse (koolitus autokoolis) ning liikluses osalemiseks peab neil olema mopeedi või muu kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust tõendav juhiluba. (LS § 94 lg 1 ja 2), (LS § 111 lg 1) *Kommentaar: AM-kategooria mootorsõiduki (mopeed) juhtimisõigust või piiratud juhtimisõigust ei nõuta isikult, kes on sündinud enne 1993. aasta 1. jaanuari. AM-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ei nõuta isikutelt, kes olid käesoleva seaduse jõustumisel 16–17-aastased, kuni 2013. aasta 1. jaanuarini. Mopeedi ja mopeediga võrdsustatud sõiduki juhtimiseks ei nõuta juhiluba isikult, kelle alaline elukoht ei ole Eestis.*
- Mopeedijuht ja mopeedil sõitja peavad kasutama motokiivrit. (LS § 33 lg 4), (LS § 30 lg 4) *Kommentaar: motokiiver on vastavalt määrusele „Mootorsõiduki ja selle haagise tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded“ E-reeglile nr 22 vastav kiiver.*
- Sõiduteega lõikumise kohale mööda jalgrattateed lähenev mopeedijuht peab vähendama kiirust ja ületama sõidutee jalakäija tavakiirusega. (LS § 31 lg 9) *Kommentaar: nõue on analoogne jalgratturile ja pisimopeedijuhile kehtiva nõudega, et autojuht jõuaks sõidutee ületamist alustavat mopeedijuhti õigeaegselt märgata.*
- Mopeedijuht peab jalgrattateel sõites andma teed trammi- või bussipeatuses seisvale ühissõidukile minevale või sellelt tulevale jalakäijale. (LS § 32 lg 4) *Kommentaar: nõue on analoogne jalgratturile ja pisimopeedijuhile kehtiva nõudega, et tagada jalakäija ohutust.*
- Mopeedijuht ei tohi sõita kiiremini kui 45 kilomeetrit tunnis. (LS § 15 lg 1 p 9)
- Mopeedijuht võib mööduda seisvast või aeglaselt liikuvast sõidukist paremalt, kui selleks on piisavalt ruumi ja selle sõiduki juht ei ole andnud märku parempöördeks. (LS § 31 lg 8) *Kommentaar: nõue on analoogne jalgratturile ja pisimopeedijuhile kehtiva nõudega, hõlbustamaks seisvatest või aeglaselt liikuvatest sõidukitest möödumist. Kuid see eeldab ühtlasi, et mopeedijuht on veendunud paremalt möödumise ohutuses.*

Nõuded lasterühmaga liiklemisel

- Lasterühma saatja peab tagama tema saatel liikuvate laste ohutuse. Lasterühma saatjal peab lastega teel liikudes olema seljas (standardile EVS-EN471 vastav 2-klassi) ohutusvest. (LS § 22 lg 7) *Kommentaar: lasterühma saatja all mõeldakse lasteasutuse töötajat (nt lasteaia või kooli õpetajat), kelle saatel lasterühm teel liigub. Teel lasterühmaga liiklemise ohutust silmas*

pidades on lasterühma saatja nii pimedal kui valgel ajal kohustatud kandma ohutusvesti. Sõidutee ületamisel liiklust reguleeriv lasterühma saatja peab olema läbinud vastava liiklusohutuse alase koolituse. Reguleerija saab saatjast siis, kui ta lasterühmaga teed ületades kasutab oma reguleerijaõigust ja peatab või suunab liiklejaid. Nõue koolituse läbimise kohta jõustub alates 2012. aasta 1. jaanuarist.

- Asulavälisel teel sõitjate juhuveol, mille eesmärgiks on laste vedu, kasutatavas bussis võib alla 18-aastaseid istuvaid lapsi vedada vastavalt bussis ettenähtud istekohtade arvule ning seisvate laste vedu on keelatud. (LS § 36 lg 3), (LSMS § 1 p 5) *Kommentaar: laste sõidutamine on väga vastutusrikas tegevus, seepärast peab laste veo eesmärgil kasutatavas bussis asulavälisel teel sõites igal lapsel olema istekoht.*
- Lasterühma tunnusemärgiga sõidukil peavad peatuse ajal põlema ohutuled. (LS § 36 lg 4) *Kommentaar: nõue on lisatud sõidukijuhtide tähelepanu äratamiseks, tagamaks bussi läheduses olevate või sõiduteed ületama asuvate laste ohutust.*
- **Lasterühma saatja või bussijuht peavad tagama laste sõidutamisel, kui bussil on lasterühma tunnusmärk, bussi sisenevate ja bussist väljuvate ning sõiduteed ületavate laste ohutuse.** (LS § 36 lg 4) *Kommentaar: bussijuht ja lasterühma saatja peavad tagama laste ohutuse nii bussist sisenemisel-väljumisel kui ka sõidutee ületamisel. Bussijuht peab hindama olukorda, millal on uste avamine väljumiseks kõige sobivam ja ohutum. Võimaluse korral on soovitatav buss peatada nii, et lapsed ei peaks sõiduteed ületama.*

Koostatud 24.09.2010

Täiendatud 1.10.2010

Täiendatud 20.10.2010

Täiendatud LS muudatustega 17.12.2010

Korrigeeritud 5.01.2011

Korrigeeritud 18.01.2011

Rohkem infot: www.mnt.ee/liiklusseadus2011/